

Nr 7.

Ankom till riksdagens kansli den 14 februari 1930 kl. 2 e. m.

*Utlåtande i anledning av väckt motion angående åtgärder till stöd-
jande av fiskerinäringen.*

(2:a avd.)

I en inom andra kammaren väckt, till jordbruksutskottet hänvisad motion, nr 265, av herr *Osberg*, har hemställts, att riksdagen ville besluta att i skrivelse till Kungl. Maj:t anhålla, att Kungl. Maj:t ville låta skyndsamt utreda, vilka åtgärder, som böra vidtagas för att stödja fiskerinäringen, i synnerhet när det gäller att bedriva fiske på avlägsna fiskevatten, samt att undersöka möjligheten av att sådant stöd kan utgå i form av premielån och till riksdagen framlägga det förslag, som av utredningen kan föranledas.

Till stöd för denna hemställan har motionären anfört i huvudsak följande:

Utvecklingen hade gått i den riktningen, att fångstplatser måste sökas på avlägsnare internationella områden, t. ex. vid Island samt å Doggers bankar och vissa bankar i nordöstra Atlanten. Denna utveckling hade helt naturligt medfört stora kostnader för anskaffning av båtar, motorer och redskap. Men inte nog med detta. Riskerna bleve ju mångfaldiga gånger större under dessa långa resor fram och åter och inte minst under uppehållet å själva fångstplatserna, och dessutom vore att märka de odrägliga förhållandena vid Island.

Fiskerinäringen bedreves för Bohusläns vidkommande enligt kooperativt mönster. Uti varje fiskelag vore vanligen 12 å 16 man delägare. I vissa fall vore båt och redskap samfälld egendom, i andra fall ägdes båten av vissa personer och redskapen vore gemensam. Förtjänster och förluster beräknades efter överenskomna normer.

På grund av den ringa inkomst näringen givit på sista tiden påginge numera rätt starkt avfolkning, och det vore egentligen de unga och många gången de bästa individerna, som lämnade yrket. Detta förhållande vore att beklaga.

Det syntes vara mycket angeläget att vidmakthålla den självständiga och präktiga fiskarbefolkning, som nu ägnade sig åt näringen, och detta inte minst därför, att denna näring vore för vårt folkhushåll så välbehövlig. På andra områden stödde och uppmuntrade statsmakterna produktionen. Den näring, som närmast kunde jämföras med fisket, vore jordbruket, och till dess utövare lämnades ju anslag till stöd och uppmuntran på olika sätt.

Det kunde inte bortresoneras, att fiskare blivit styvmoderligt behandlade från statens sida. Visserligen lämnades staten ut amorteringslån, men svårigheter yppade sig i regel vid bildandet av s. k. vadlag, när föreningen hade för avsikt att söka fiskerilån. Svårigheterna bestode näm-

ligen i — för de med svag ekonomi — att skaffa personer, som vore villiga ikläda sig borgen för lånebeloppet. I många fall kunde icke borgensman uppbringas, och den sökande finge övergå till annan näring. I sådana fall skulle premielånen komma till stor hjälp. Det skulle nämligen bli vida lättare att skaffa borgensmän. Utöver dessa lån ansloges cirka 100,000 kronor till fiskets befrämjande i de särskilda orterna och befrämjande av fisket i allmänhet. Om man gjorde en jämförelse med det stöd fiskerinäringens utövare finge och det stöd, som lämnades t. ex. åt egnahemsrörelsen, till premielån, kolonisation och grundförbättringar, till i runt tal 6,000,000 kronor, måste man obetingat komma till den uppfattningen, att fiskerinäringen inte finge det stöd av det allmänna, som vore önskligt, oaktat näringen måste betecknas som mycket osäker och därtill i hög grad riskfylld.

Vore man något så när förtrogen med förhållandena, måste man erkänna, att fiskerinäringen vore i behov av stöd i en eller annan form. För egen del ansåge motionären, att utlämnande av premielån vore en synnerligt lämplig form. Man hade ju redan stor erfarenhet av detta system inom lånerörelsen till jordbruksegnahem. Riksdagen började anslå medel för detta ändamål år 1923. Anslaget var då 310,000 kronor. Under de få år, som förflutit sedan dess, hade det visat sig vara till stort gagn och stöd för dessa fattiga människor, som sökte sin utkomst å egnahemsjordbruk. Uti årets statsverksproposition hade Kungl. Maj:t begärt 900,000 kronor till premielån åt sådana som erhålla jordbruksegnahemslån. Denna ökning av lånesumman visade, att hjälpen vore både behövlig och berättigad.

Förmedlare av jordbruksegnahemslån och premielån vore i vanliga fall hushållningssällskapen genom sina egnahemsnämnder. Landstingen förmedlade fiskerilånen genom sina förvaltningsutskott eller därtill särskilt utsedda. Dessa kunde ju även få i uppdrag att samtidigt även tilldela de lånesökande, som voro i behov, premielån efter liknande grunder, som tillämpades vid utlämnande av dylika lån åt jordbruksegnahemslåntagare.

Förhållandena vore ju likartade för fiskare och jordbrukare, emedan båda kategorier behövde startkapital för att kunna utöva sin näring självständigt. Naturligtvis skulle behovsprincipen tillämpas vid tilldelning av premielån åt fiskare. I huvudsak finge tilldelningen ske, när ett fiskelag startade eller när obemedlad eller mindre bemedlad person sökte inträde i redan befintligt lag, till part i båt eller redskap, möjligen till båda dessa ändamål, och när den sökande kunde styrka, att den anskaffning blivit gjord, för vilken han sökte lånet, skulle detta efterskänkas i likhet med förfaringssättet, när det gällde premielån till innehavare av jordbruksegnahem. Vidare kunde man ju tänka sig, att premielån kunde lämnas till försöksfiske å avlägsna fångstplatser och även å sådana områden, som icke tillförne besökts, eller för tillämpning av nya, ej utexperimenterade fiskemetoder eller överhuvudtaget för sådana ändamål, som vore ägnade att främja fiskerinäringen. Funnes sådana möjligheter, skulle dessa med all säkerhet hämma avfolkning från yrket.

Utskottet.

Motionären avser att bereda fiskerinäringen ökat stöd, särskilt med avseende å bedrivande av fiske i avlägsnare farvatten.

Om också staten redan nu, under olika former, understödjer denna näring jämväl i den del, som av motionären närmast avses, synes behov föreligga, att staten även i andra hänseenden lämnar sin medverkan till nä-

ringens främjande. Det torde nämligen icke kunna förnekas, att näringen i viss mån befinner sig i ett betryckt läge, och att dess utövare arbeta under bekymmersamma förhållanden. Härvidlag delar alltså utskottet motionärens uppfattning och finner jämväl riktigt, att möjligheterna för att främja och utveckla fisket i avlägsnare fiskevatten i främsta rummet göras till föremål för undersökning.

Beträffande den form för understöd i förevarande avseende, som motionären närmast synes åsyfta och med en från småbrukspremieringen och egnahemsverksamheten hämtad förebild benämner premielån, är emellertid utskottet tveksamt. Med hänsyn härtill har utskottet icke ansett sig böra i det förslag till skrivelse, som utskottet i anledning av motionen vill tillstyrka, angiva premielånsformen såsom särskilt beaktansvärd.

Under åberopande av det anförda hemställer utskottet,

att riksdagen i anledning av motion II: 265 måtte i skrivelse till Kungl. Maj:t anhålla, att Kungl. Maj:t ville låta skyndsamt utreda, vilka åtgärder, som böra vidtagas för att stödja fiskerinäringen, i synnerhet när det gäller att bedriva fiske på avlägsna fiskevatten, samt för riksdagen framlägga det förslag, som av utredningen kan föranledas.

Stockholm den 14 februari 1930.

På jordbruksutskottets vägnar:

C. J. JOHANSSON.

Närvarande: se utlåtande nr 6.